

آموزش نحوه ارزیابی / خود ارزیابی نسل چهارم استانداردهای اعتبار بخشی بیمارستان ها

استانداردهای اعتبار بخشی ملی بیمارستان های ایران / ویرایش چهارم / سال ۱۳۹۸

مراقبت و درمان

مراقبت های جراحی و بیهوشی

Dr. Alireza Safaee

Dr. Aliakbar Jangjoo

ب-۳-۱-۱ * نوبت دهی و پذیرش در اتاق عمل، با لحاظ وضعیت اورژانسی، عفونی و پرخطر بودن بیماران صورت می‌پذیرد.

هدف: ارائه خدمات در اتاق عمل با توجه به اولویت بندی به بیماران با امکانات موجود بیمارستان

مکان: بخش های بستری و اورژانس - اتاق عمل

مخاطب: مسئول اتاق عمل

شواهد

- مستند: پرونده بیماران جهت بررسی شرح حال، تشخیص بیماری با لحاظ وضعیت اورژانسی، عفونی یا پرخطر - بررسی دفتر وقت اتاق عمل با شرایط عمل های در حال انجام
- مصاحبه: مسئول و منشی اتاق عمل در خصوص نحوه پذیرش بیماران با شرایط عادی یا شرایط ویژه آگاهی دارند
- مشاهده: وجود یک یا چند اتاق عمل جهت بیماران اورژانسی متناسب با آمار اعمال اورژانس بیمارستان

ب-۳-۱-۲ پره آپ بیماران قبل از عمل جراحی به صورت منظم و برنامه‌ریزی شده انجام می‌شود.

هدف : مراقبت های قبل از جراحی به نحوی انجام شود که در نهایت ضمن تامین ایمنی بیمار حداقل کنسلی اعمال جراحی را داشته باشیم

مکان : بخش-کلینیک

مخاطب : پزشک-پرستار

شواهد

- مستند : بررسی برگه ارزیابی و مشاوره پیش از بیهوشی و برگه رضایت آگاهانه -مدارک پاراکلینیک متناسب با شرایط بیمار- لیست کنسلی اتاق عمل و دلایل آن
تعداد آمار کنسلی اعمال جراحی و علت آن

ب-۳-۱-۳ تقویم و برنامه اعمال جراحی غیر اورژانسی، حداقل یک روز قبل از عمل، برنامه ریزی و بر اساس آن عمل می شود.

هدف: تعداد و نوع اعمال جراحی با توجه به ظرفیت اتاق عمل و حجم مراجعین برنامه ریزی شود

مکان: اتاق عمل

مخاطب: مسئول اتاق عمل

شواهد

- مستند: دفتر تعیین وقت جهت برنامه ریزی به درستی تکمیل شده است
- مصاحبه: مسئول اتاق عمل در خصوص تعداد اعمال جراحی متناسب با امکانات برنامه ریزی نموده است
- مشاهده: انطباق ساعت عمل ها با برنامه اعلام شده

ب-۳-۱-۴ * انتقال و تحویل بیمار از بخش به اتاق عمل با حضور پرستار و رعایت اصول ایمنی صورت می‌پذیرد.

هدف : رعایت ایمنی و حریم خصوصی بیمار در مسیر انتقال از بخش های مختلف تا اتاق عمل

مکان : بخش - اتاق عمل

مخاطب : پرستار بخش

شواهد

- مستند : شناسایی بیمار از طریق دستبند-برگه های تکمیل شده پرونده و رضایت آگاهانه همراه اجرای دستورات پزشک و مدارک پاراکلینیک به اتاق عمل آورده شود
- مصاحبه : پرستار بخش در خصوص روند نحوه انتقال و تحویل ایمن بیمار
- مشاهده : حفظ حریم خصوصی و پوشش مناسب بیمار- انتقال ایمن بیمار بوسیله ویلچر و یا برانکارد -بررسی بیمار از لحاظ نداشتن زیورآلات ، آرایش، عضو مصنوعی و کاشتنی- داشتن تجهیزات اضافی (کپسول اکسیژن،تجهیزات احیاء) در صورت نیاز

ب-۳-۱-۵ بیماران بدو ورود به اتاق عمل توسط پرستار/ کارشناس اتاق عمل/ هوشبری، پذیرش شده و مراقبت های بیمار استمرار دارد.

هدف : حصول اطمینان از هویت بیمار و نوع و محل عمل جراحی و تکمیل پرونده و مدارک پاراکلینیکی

مکان : اتاق عمل

مخاطب : پرستار- کارشناس بیهوشی/ اتاق عمل

شواهد

- مستند : کنترل پرونده بیمار برای اطمینان از کامل بودن مدارک پزشکی و اقدامات قبل از عمل همراه با شناسایی کامل بیمار
- مصاحبه : پرستار- کارشناس بیهوشی/ اتاق عمل از نحوه ارزیابی و تحویل بیمار
- مشاهده : دستبند شناسایی و پرونده بیمار و مدارک پیوست مرتبط و کامل باشد - بررسی اتصالات بیمار و آماده نمودن ملزومات مورد نیاز اعمال جراحی صورت گرفته است

ب-۳-۱-۶ محل پذیرش اتاق عمل، دید مستقیم به اتاق‌های ریکاوری و اتاق‌های عمل ندارد.

هدف : کاهش استرس و اضطراب بیمار قبل از عمل و رعایت حقوق و حریم شخصی بیمار

مکان : اتاق عمل

شواهد

- مشاهده : عدم رویت اتاق‌های عمل و ریکاوری توسط بیمار- ایجاد محیط آرام

ب-۳-۱-۷ چینش نیروهای هریک از اتاق‌های عمل پیش از شروع عمل جراحی، برنامه‌ریزی و بر اساس آن عمل می‌شود.

هدف : حضور نیروی انسانی کافی و مجرب با توجه به تعداد و نوع عمل ها

مکان : اتاق عمل

مخاطب : مسئول اتاق عمل

شواهد

- مستند : بررسی برنامه شیفت کاری پرسنل جهت چیدمان مناسب نیروها
- مصاحبه : مسئول و پرسنل اتاق عمل در خصوص تعداد نیروها در شیفت های مختلف
- مشاهده : انطباق تعداد پرسنل با برنامه و نوع اعمال جراحی

ب-۳-۱-۸ برنامه‌ای مدون برای کاهش اضطراب بیماران از لحظه ورود به اتاق عمل تا زمان بیهوشی / جراحی پیش بینی شده و بر اساس آن عمل می‌شود.

هدف: کاهش اضطراب بیماران در اتاق عمل

مکان: اتاق عمل

مخاطب: پزشکان-کارکنان اتاق عمل

شواهد

- مستند: وجود برنامه جهت آموزش پرسنل اتاق عمل جهت برخورد با بیماران
- مصاحبه: پزشکان و کارکنان اتاق عمل جهت نوع برخورد با بیماران در خصوص راههای کاهش اضطراب بیمار قبل از عمل
- مشاهده: ارتباط موثر کلامی و رفتاری کادر اتاق عمل با بیمار همراه با ارائه توضیحات شفاف و قابل فهم به بیمار
ایجاد محیط بدون استرس از نظر رعایت صدا و نور و تهویه مناسب

ب-۳-۲-۱ * قبل از هر مورد القای بیهوشی ارزیابی گازهای طبی، اتصالات و تجهیزات بیهوشی، تحت نظارت و تأیید نهایی متخصص بیهوشی انجام می شود.

هدف : رعایت اصول جراحی ایمن و پیشگیری از بروز حوادث ناخواسته

مکان : اتاق عمل

مخاطب : متخصص و تکنسین بیهوشی - مهندس تجهیزات پزشکی (در صورت نیاز)

شواهد

- مستند : چک لیست صحت کارکرد تجهیزات بیهوشی - راهکار پیشگیرانه مدیریت خطر خصوصا در مورد گازهای طبی
 - مصاحبه : متخصص بیهوشی/تکنسین بیهوشی در خصوص صحت عملکرد تجهیزات بیهوشی
 - مشاهده : برقراری صحیح اتصالات - اطمینان از جریان صحیح گازهای طبی
- رعایت ایمنی غیر سازه ای در مورد کپسول های موجود در اتاق عمل

ب-۳-۲-۲ * تجهیزات و ملزومات مورد نیاز در اتاق پروسیجر جراحی شناسایی شده و هیچ مورد مازاد بر نیاز در این مکان نگهداری نمی شود.

هدف: اطمینان از وجود و آماده به کار بودن تجهیزات مورد نیاز اتاق عمل
اطمینان از عدم وجود و عدم استفاده از تجهیزات معیوب در اتاق عمل

مکان: اتاق عمل

مخاطب: مسئول اتاق عمل و پرسنل استفاده کننده از تجهیزات اتاق عمل
مهندس تجهیزات پزشکی (در صورت نیاز)

شواهد

- مستند: بررسی لیست تجهیزات مورد نیاز اتاق عمل همراه با کنترل در شیفت های مختلف
- مصاحبه: مسئول و پرسنل اتاق عمل در خصوص تجهیزات مورد نیاز اتاق عمل و نحوه نگهداری و فرایند تعمیرات تجهیزات معیوب
- مشاهده: عدم وجود تجهیزات مازاد و یا معیوب در اتاق های عمل

ب-۳-۲-۳ * عملکرد پزشکان و کارکنان اتاق عمل قبل، حین و پس از پروسیجر جراحی منطبق بر “دستورالعمل جراحی ایمن” است.

هدف: پیاده نمودن دستورالعمل جراحی ایمن در اتاق عمل جهت جلوگیری از آسیب جسمی و روحی به بیمار (علاوه بر بیماری اصلی) می باشد

مکان: اتاق عمل

مخاطب: پزشکان - کارکنان اتاق عمل

شواهد

- مستند: تکمیل چک لیست جراحی ایمن - تکمیل برگه های مربوطه توسط پرسنل
- مشاهده: فرایندهای قبل/حین القای بیهوشی و حین/بعد از عمل جراحی تا خروج بیمار از اتاق عمل منطبق بر دستورالعمل انجام می شود
- اقدامات لازم جهت جلوگیری از موارد زیر ضروری است:
 - اشتباه در شناسایی بیمار - اشتباه در نوع و محل عمل جراحی - سوختگی توسط کوتر یا زخم بستر در اعمال طولانی - انتقال عفونت بین اتاق های عمل - جاگذاری ابزار جراحی یا گاز در بدن بیمار - اشکال در اتصالات گازهای طبی
 - همچنین پیش بینی در مورد صحت عملکرد تجهیزات اتاق عمل خصوصا ماشین بیهوشی و دستگاه های مانیتورینگ و وجود دارو و خون لازم است و در نگهداری و انتقال صحیح نمونه های آزمایشگاهی و پاتولوژی بایستی دقت لازم را نمود.

ب-۳-۳-۱ پزشک جراح شرح عمل، اقدامات و سایر مشاهدات را در برگ گزارش عمل جراحی به طور خوانا ثبت، مهر و امضاء می نماید.

هدف : تکمیل برگه جراحی توسط پزشک /پزشکان جراح جهت مشخص نمودن نوع عمل، محل عمل، تکنیک و مخاطرات جراحی، اطمینان از عدم جاگذاری ابزار و گاز در محل عمل جراحی

مکان : اتاق عمل

مخاطب : پزشک جراح

شواهد

- مستند : وجود برگه تکمیل شده شرح عمل جراحی که در آن شمارش ابزار جراحی به کار رفته و تعداد گازهای مصرفی توسط اسکراب تایید شده باشد

ب-۳-۳-۲ پزشک بیهوشی، وضعیت بیمار را قبل، حین و بعد از جراحی پایش و در فرم بیهوشی و فرم مراقبت بعد از جراحی ثبت، مهر و امضاء می نماید.

هدف : تکمیل برگه بیهوشی توسط متخصص بیهوشی جهت مشخص نمودن تکنیک بیهوشی، داروهای مصرفی، حجم و نوع سرم و خون تزریقی و مخاطرات و ریسک و عوارض حین و بعد بیهوشی و جراحی و تعیین بخش بستری بعد از عمل

مکان : اتاق عمل

مخاطب : متخصص بیهوشی

شواهد

- مستند : وجود برگ بیهوشی تکمیل شده در پرونده

ب-۳-۴-۱ * بیماران با شرایط ایمن از اتاق عمل ترخیص و با حضور پرستار به بخش مربوط منتقل می‌شوند.

هدف: رعایت ایمنی و حریم خصوصی بیمار در مسیر انتقال از اتاق عمل به بخش‌های مختلف

مکان: اتاق عمل - بخش

مخاطب: کارکنان اتاق عمل - پرستار بخش

شواهد

- مصاحبه: کارکنان اتاق عمل - پرستار بخش در خصوص نحوه انتقال بیمار از اتاق عمل به بخش
- مشاهده: وجود مانیتورینگ-اکسیژن و وسایل کمک تنفسی (در صورت نیاز) جهت انتقال ایمن بیمار-پوشش مناسب و رعایت حریم خصوصی بیمار
برگه‌های شرح عمل، بیهوشی و ریکاوری و دستورات دارویی تکمیل شده باشد

ب-۳-۴-۲ * پزشک بیهوشی تا زمان حضور بیمار در ریکاوری اتاق عمل حضور دارد و دستور ترخیص بیمار را از ریکاوری صادر می‌نماید.

هدف: حضور متخصص بیهوشی در ریکاوری جهت اطمینان از مراقبت کافی از بیمار در صورت بروز هرگونه عارضه یا مخاطره

مکان: اتاق عمل

مخاطب: متخصص بیهوشی

شواهد

- مستند: تایید انتقال بیمار به بخش توسط متخصص بیهوشی در برگه ریکاوری
- مشاهده: حضور متخصص بیهوشی از شروع بیهوشی تا ترخیص بیمار از ریکاوری به بخش در اتاق عمل

ب-۳-۴-۳ * نگهداری و انتقال ایمن نمونه های پاتولوژی از اتاق عمل به آزمایشگاه و تکمیل فرم درخواست مربوط تحت کنترل بوده و مدیریت می شود.

هدف: اطمینان از نگهداری و انتقال صحیح نمونه پاتولوژی از اتاق عمل به آزمایشگاه و درج مشخصات کامل بیمار و نمونه

مکان: اتاق عمل-آزمایشگاه

مخاطب: کارکنان اتاق عمل-کارکنان آزمایشگاه/پاتولوژی

شواهد

- مستند: برچسب ظرف پاتولوژی با درج مشخصات بیمار و پزشک معالج-نوع و محل و تعداد نمونه و تاریخ کامل شده باشد و تحویل دهنده و تحویل گیرنده مشخص باشد
- مصاحبه: مسئول و پرسنل اتاق عمل و آزمایشگاه از نحوه انتقال نمونه های پاتولوژی آگاهی کافی داشته باشند
- مشاهده: فرایند انتقال صحیح نمونه های پاتولوژی از اتاق عمل به آزمایشگاه انجام پذیرد

باتشکر از توجه و همراهی شما

